

Othering in de berichtgeving over de vluchtelingencrisis:

Een vergelijkend corpusonderzoek naar het verschil tussen Nederlandse kwaliteitskranten en populaire kranten in de berichtgeving over vluchtelingen

Othering in the coverage of the refugee crisis:

A comparative corpus study about the differences between Dutch quality newspapers and popular newspapers in the coverage of the refugees

Elisabeth van Laarhoven

Bachelorscriptie

15-06-2018

LET-CIWB351

Communicatie- & Informatiewetenschappen

Radboud Universiteit Nijmegen

Samenvatting

De vluchtelingen crisis is een actueel besproken onderwerp in de Nederlandse berichtgeving. De manier waarop Nederlandse kwaliteitskranten en populaire kranten verwijzen naar vluchtelingen kan verschillen per type krant. Het verschil tussen de type kranten wat betreft berichtgeving kan van invloed zijn op de publieke opinie. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt daarom als volgt: *Op welke manier bestaat er een verschil in het gebruik van positieve en/of negatieve othering frames in de berichtgeving over vluchtelingen in de Nederlandse kranten De Telegraaf en de Volkskrant in 2016?* Om de hoofdvraag van dit onderzoek te beantwoorden is er een vergelijkend kwalitatief corpusonderzoek uitgevoerd met een kwantitatieve onderbouwing. De aanwezigheid van verschillende *othering* frames is gemeten door middel van een *framing* analyse van 56 krantenartikelen uit de twee kranten *De Telegraaf* en *de Volkskrant*. Deze *framing* analyse is uitgevoerd aan de hand van vijf *othering* frames uit het onderzoek van Breen et al. (2008), namelijk: legitimiteit frame, integratieframe, economisch frame, criminaliteit frame en moraliteit frame. Om de aanwezigheid van de soorten *othering* frames te onderzoeken is er op basis van de definities van de vijf verschillende frames een codeboek opgesteld waarin de codeeenheden zowel uit eenwoordige als meerwoordige eenheden bestonden. Uit de resultaten is gebleken dat er een significant verschil bestond tussen *De Telegraaf* en *de Volkskrant* wat betreft het soort en het gebruik van positieve en negatieve *othering* frames in de berichtgeving over de vluchtelingen crisis. In beide kranten zijn de verschillende *othering* frames sterk aanwezig. De samenleving wordt daarmee opgedeeld in een ‘wij’ en ‘zij’ groep waardoor een meer of minder negatieve beeldvorming rondom de vluchtelingen ontstaat. Deze verschillen in voornamelijk de negatieve beeldvorming van vluchtelingen zouden eventueel van invloed kunnen zijn op de opinievorming van het publiek.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	6
2.1. Agendasetting en <i>framing</i>	6
2.2. Populaire en kwaliteitskranten	7
2.3. Wij-zij frame en ‘ <i>othering</i> ’	7
2.4. Positieve en negatieve <i>othering framing</i> van de vluchtelingencrisis	8
2.4.1. Legitimiteit frame	9
2.4.2. Integratieframe	9
2.4.3. Economisch frame	10
2.4.4. Criminaliteit frame	10
2.4.5. Gezondheid/moraliteit frame	11
2.5. Hoofdvraag en deelvragen	11
2.6. Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie	12
3. Methode	13
3.1. Materiaal	13
3.2. Procedure	14
4. Resultaten	16
4.1. Gemiddelde aantal <i>othering</i> frames per type krant	16
4.2. <i>Othering</i> frames in de krantenartikelen van <i>De Telegraaf</i>	16
4.2.1. Positieve <i>othering</i> frames in <i>De Telegraaf</i>	16
4.2.2. Negatieve <i>othering</i> frames in <i>De Telegraaf</i>	17
4.3. <i>Othering</i> frames in de krantenartikelen van <i>de Volkskrant</i>	18
4.3.1. Positieve <i>othering</i> frames in <i>de Volkskrant</i>	18
4.3.2. Negatieve <i>othering</i> frames in <i>de Volkskrant</i>	18
4.4. Overzicht positieve en negatieve <i>othering</i> frames	18
5. Conclusie	21
5.1. Positieve <i>othering</i> frames	21
5.2. Negatieve <i>othering</i> frames	21
5.3. Algemene conclusie positieve en negatieve <i>othering</i> frames	22
6. Discussie	23
7. Biografie	27
8. Appendix	29

1. Inleiding

In de afgelopen jaren is de vluchtelingen crisis een belangrijk en terugkomend onderwerp in het nieuws geweest. Vooral in het jaar 2015 was er een enorme piek wat betreft de instroom van migranten in Nederland (CBS, 2016). Deze instroom bestond voornamelijk uit migranten uit de landen Syrië, Eritrea en Irak (CBS, 2016). De komst van deze zogenoemde

“vluchteling” ging gepaard met verschillende gebeurtenissen en wakkerden verschillende reacties in het nieuws aan. Zo staat het aangespoelde Syrische jongetje, Aylan, aan de Turkse kust in 2015 als symbool voor de verschrikkelijke en extreme omstandigheden rondom de stroom vluchtelingen vanuit het Midden-Oosten (Schipper, 2015). Het beeld van dit aangespoelde peutertje zorgde voor veel onrust en verbijstering onder de Nederlandse bevolking maar ook daarbuiten. Dankzij dit beeld begonnen mensen pas echt de ernst van de situatie in te zien.

Volgens McCombs en Shaw (1972) kunnen de media een grote invloed hebben op de opinievorming van het publiek (in dit geval het Nederlandse volk). De media zijn niet alleen bepalend voor waar de lezer zijn aandacht op vestigt, maar de berichtgeving is ook sturend voor hoe men over een bepaald onderwerp nadenkt. Door het gebruik van *framing* strategieën kan de berichtgeving de lezer een bepaalde richting op sturen. Binnen het proces van *framing* worden specifieke gebeurtenissen en opvattingen vanuit een bepaald perspectief beschreven waardoor het publiek een ander zicht op de realiteit wordt aangeboden (Entman, 1993). De manier van *framing* door de media kan dus de opinie van het Nederlandse volk wat betreft de vluchtelingen crisis bevestigen, versterken of afzwakken.

Een *framing* strategie die gebruikt wordt in de berichtgeving over minderheden zoals vluchtelingen, is *othering* (Shadid, 2005). *Othering* frames worden ook wel ‘wij versus zij’ frames genoemd waarbij de ‘zij’ groep verschilt van de ‘wij’ groep. Deze verschillen kunnen zowel positief als negatief benadrukt worden in de tekst. Zo kunnen vluchtelingen als ‘indringers’ omschreven worden maar ook als ‘nieuwkomers’.

Een populaire bron van informatie in Nederland is de (online)krant. In Nederland worden zowel populaire als kwaliteitskranten uitgegeven en gelezen. Het onderscheid tussen deze twee kranten is voornamelijk gebaseerd op inhoud en verslaglegging (Bakker & Scholten, 2009; Hoof, 2000; Kussendrager & Van der Lugt, 2014). Het verschil in inhoud en verslaglegging tussen de twee type kranten kan van invloed zijn op het gebruik van *othering framing* strategieën. Als gevolg hiervan bestaat er de kans dat de lezer van de populaire krant

op een andere manier nieuws over bijvoorbeeld de vluchtelingencrisis krijgt aangeboden dan de lezer van de kwaliteitskrant.

In 2016 verschenen de meeste krantenartikelen over de vluchtelingencrisis. Om de verschillen tussen de twee type kranten met betrekking tot de berichtgeving over de vluchtelingencrisis te onderzoeken, zal er in dit onderzoek gekeken worden naar de aanwezigheid van zowel positieve als negatieve *othering* frames in de berichtgeving van de twee verschillende type kranten, namelijk de populaire krant *De Telegraaf* en de kwaliteitskrant *de Volkskrant*. Daarnaast zal er ook gekeken worden naar de verschillen tussen de twee type kranten wat betreft het gebruik van verschillende *othering* frames in de berichtgeving over de vluchtelingencrisis in 2016.

2. Theoretisch kader

2.1. Agendasetting en *framing*

Wanneer en hoe er over een bepaald nieuwsonderwerp geschreven wordt hangt sterk af van de nieuwswaarde van de gebeurtenis en wordt dus *event-oriented* genoemd (Tuchman, 1978). Nieuwswaarden worden door journalisten gezien als maatstaven waaraan de gebeurtenis moet voldoen om over het desbetreffende onderwerp te schrijven (Schultz, 2007). Specifieke gebeurtenissen waar plotseling veel aandacht aan geschonken wordt, worden ook wel ‘*key events*’ genoemd. Deze *key events* hebben meestal bepaalde kenmerken zoals onverwachtheid of spektakel (Keppling & Habermeier, 1995) en worden daardoor vaak gevolgd door golven van nieuws en reacties in de media (Tuchman, 1978). Een goed voorbeeld van een *key event* is de aanspoeling van Aylan, het dode Syrische jongetje, aan de kust van Turkije. Deze gebeurtenis was onverwachts en had een enorm shockeffect op de Nederlandse bevolking maar ook daarbuiten. Als gevolg hiervan werd de gebeurtenis hét onderwerp van gesprek in de media en verschenen er veel artikelen op zowel offline als online media platformen betreffend het *key event*.

Door de aandacht op bepaalde onderwerpen te vestigen kunnen de media een grote invloed hebben op opinievorming van het publiek. Dit fenomeen wordt in de literatuur ook wel *agendasetting* genoemd (McCombs en Shaw, 1972). De media bepalen namelijk niet alleen waar het publiek over nadent, maar de media geven ook richting aan hoe het publiek over een thema nadent. Dit houdt in dat de verslaglegging van nieuwsberichten niet alleen uit objectieve opsommingen van feiten bestaat. Journalisten maken namelijk selectief gebruik van specifieke frames waarmee de publieke opinie een bepaalde kant op wordt gestuurd.

Volgens Entman (1993) kan nieuwsverslaglegging ook wel omschreven worden als *framing* waarbij een gebeurtenis of opvatting vanuit een bepaald perspectief wordt beschreven. Van Gorp (2004) omschrijft *framing* als het selecteren en accentueren van bepaalde aspecten van een gebeurtenis. Bewust of onbewuste gebruikte frames bestaan volgens Van Gorp (2004) uit *framing devices*. Tot de *framing devices* behoren de tekstuele (o.a. woordgebruik, metaforen, formulering, voorbeelden) en visuele elementen (o.a. beeldmateriaal) van het frame, deze elementen zijn expliciet aanwezig in de tekst. Omdat *framing devices* cultureel zijn ingebed dragen ze zelf geen betekenis maar zijn het wel sturende elementen die een grote invloed kunnen hebben op de begrijpelijkheid van de boodschap van de auteur. Door gebruik te maken van *framing devices* en als gevolg van het selecteren en accentueren van bepaalde aspecten zullen specifieke aspecten van het nieuws de aandacht van de lezer trekken. De journalisten geven op een typische manier vorm aan de

feiten door middel van *framing*. Als gevolg van *framing* wordt de realiteit van het publiek beïnvloed.

2.2. Populaire en kwaliteitskranten

Een van de oudste maar nog steeds een belangrijk medium is de (online) krant. In Nederland worden er twee type kranten uitgegeven: de populaire krant en de kwaliteitskrant. Volgens Bakker en Scholten (2009) verstrekken nieuwsartikelen van kwaliteitskranten vooral (politieke) informatie in tegenstelling tot populaire kranten die voornamelijk de amusementkant van het nieuws belichten. Daarnaast richten populaire kranten zich vaak op sensatie en emotie (Bakker en Scholten, 2009). Bij populaire kranten ligt de focus op de commerciële kwaliteit van de krant (Hoof, 2000). Dit houdt in dat de inhoud van de populaire krant voornamelijk gefocust is op de informatiebehoefte van de lezer. In tegenstelling tot de populaire krant, ligt de focus bij de kwaliteitskrant op de lezer zo goed mogelijk inlichten over een bepaald onderwerp (Hoof, 2000). De doelgroep van kwaliteitskranten bestaat grotendeels uit hoger opgeleiden met een gemiddeld hoog inkomen vergeleken met de doelgroep van populaire kranten (Bakker & Scholten, 2009). Daarnaast geven Kussendrager & Van Der Lugt (2007) aan dat de artikelen van kwaliteitskranten meestal groter van omvang zijn en het taalgebruik over het algemeen gecompliceerder is in vergelijking met populaire kranten.

Ondanks het feit dat journalisten er op wijzen dat zij alleen maar objectieve gebeurtenissen en opvattingen beschrijven (Shadid, 2005) hebben de duidelijke verschillen tussen de twee kranten invloed op de inhoud van de boodschap van de nieuwsartikelen en wordt er aangenomen dat er andere frames in gebruikt worden (Shoemaker & Reese, 2014). Het verschil in inhoud tussen populaire en kwaliteitskranten kan zowel het *framepackage* van het nieuwsbericht als de keuze van de frames beïnvloeden (Scheufele & Tewksbury, 2007). De manier waarop de lezer de inhoud opvat zou door dit verschil in *framing* beïnvloed kunnen worden. Het verschil van *framing* in de berichtgeving kan effect hebben op de opinievorming en attitudeverandering van de lezers van de twee verschillende kranten over een bepaald onderwerp (Broersma, 2015).

Er zijn veel soorten *framing* strategieën die gebruikt kunnen worden in de berichtgeving van kranten. In dit onderzoek ligt de focus op *othering framing* in krantenartikelen omdat het verwacht wordt dat *othering framing* in de vluchtelingendiscours een belangrijke rol speelt.

2.3. Wij-zij frame en ‘othering’

Veel vluchtelingen komen uit Arabische landen zoals onder andere Syrië en Irak (CBS, 2016). Doordat er veel vluchtelingen met een Arabische achtergrond Nederland binnenkomen bestaat er een grote kans dat de meeste vluchtelingen geassocieerd worden met Moslims en de Islam. Shadid (2005) heeft een internationaal literatuuronderzoek gedaan naar de invloed van de media op de beeldvorming over Moslims en de Islam. Hoewel een grote meerderheid van de journalisten een antiracistische houding aanneemt, bevat de berichtgeving in de media alsnog vooroordelen op het gebied van verwijzen naar en aanspreken van minderheden waardoor er een vertekend en negatief beeld over Moslims en de Islam geschetst wordt (Shadid, 2005).

Een voorbeeld van *bias* in de berichtgeving is het feit dat de media de samenleving maar al te gemakkelijk in twee groepen opdeelt namelijk de ‘wij’ en de ‘zij’ groep. De minderheden in de samenleving worden hierdoor als vreemdelingen gezien waardoor deze groep sneller veroordeeld wordt door de rest van de samenleving, de ‘wij’ groep (Shadid, 2005). Het opdelen van de samenleving in twee groepen wordt ook wel *othering* genoemd. Bij *othering* worden de verschillen tussen de twee groepen benadrukt (Hall, 2013). Deze verschillen kunnen zowel een positieve als een negatieve lading hebben. *Othering* wordt gezien als een belangrijk proces waarbij een samenleving zijn cultuur en identiteit vormt en betekenis geeft, maar daarnaast zorgt dit proces ook voor een gevoel van angst en bedreiging tegenover ‘*the other*’. Volgens de ‘wij’ groep rechtvaardigen deze gevoelens van angst en bedreiging de intentie om in de verdediging of zelfs in de aanval te gaan tegen de ‘zij’ groep (Hall, 2013).

Naast de negatieve associaties met ‘*the other*’ bestaan er ook positieve frames binnen het wij-zij frame. In dit geval wordt de ‘zij’ groep niet als een bedreiging gezien maar wordt er meer door een humanitaire bril naar de ‘zij’ groep gekeken. De ‘zij’ groep wordt geaccepteerd, bijvoorbeeld als “nieuwkomers”, en niet door de ‘wij’ groep bij voorbaat uitgesloten (Esses, Medianu, & Lawson, 2013). De manier waarop de media de vluchtelingencrisis *framed* kan dus van grote invloed zijn op hoe het publiek naar zichzelf en de vluchtelingen kijkt. Het ‘wij’ gevoel kan door middel van *framing* in krantenartikelen versterkt worden waardoor het proces van *othering* in de maatschappij wordt versterkt.

2.4 Positieve en negatieve *othering framing* van de vluchtelingencrisis

In dit onderzoek worden krantenartikelen van zowel een populaire als een kwaliteitskrant geanalyseerd op basis van de aanwezigheid van verschillende *othering* frames. Deze *othering*

frames met betrekking tot de vluchtelingen crisis zijn gebaseerd op de *othering* frames uit een onderzoek van Breen et al. (2008) waarin gebruik wordt gemaakt van verschillende typen *othering* frames in de Ierse media in 2002 en 2003. De inhoud van de geanalyseerde nieuwsartikelen in het onderzoek uitgevoerd door Breen et al. (2008) had betrekking op de instroming van migranten in de Ierse samenleving. De gebruikte frames in het onderzoek van Breen et al. (2008, pp. 172-175) zijn gebaseerd op een eerder uitgevoerd onderzoek door Devereux et al. (2006). Voor het analyseren van de Ierse nieuwsartikelen hebben zij 5 verschillende frames onderscheiden. Deze 5 frames kunnen zowel positief als negatief gebruikt worden.

1. Legitimiteit frame
2. Integratie frame
3. Economisch frame
4. Criminaliteit frame
5. Gezondheid/moraliteit frame

Deze 5 frames zijn gekozen als basis voor de *framing* analyse die zal worden uitgevoerd.

2.4.1 Legitimiteit frame

Het eerste frame heeft betrekking op de oprechtheid van vluchtelingen (Breen et al., 2008). Binnen dit frame worden de vluchtelingen beoordeeld of zij wel of niet een legitieme reden hebben voor het vluchten uit hun thuisland. De negatieve kant van dit frame belicht de vluchtelingen crisis als een bedreiging voor de sociale orde. De vluchtelingen worden als illegalen gezien die door externe invloeden ongewenst in het land zijn gekomen (Breen et al., 2008). In dit frame wordt het illegale aspect en de uitzetting van de vluchtelingen duidelijk benadrukt. De positieve kant van dit frame belicht de oprechtheid en echtheid van de vluchtelingen. Binnen dit frame worden de vluchtelingen als bijvoorbeeld ‘oorlogsslachtoffer’ omschreven om de ‘oprechtheid’ en daarbij de acceptatie en legitimiteit van de vluchteling aan te tonen (Breen et al., 2008).

2.4.2 Integratie frame

In het tweede frame wordt de vluchtelingen crisis omschreven als een situatie die de sociale en culturele cohesie en integriteit op lokaal en nationaal niveau verstoort (Breen et al., 2008). Binnen dit frame worden vluchtelingen vaak op een racistische manier aangesproken. Daarnaast ligt de focus ook op het aantal vluchtelingen of het groeiende aantal vluchteling

binnen de samenleving en worden regelmatig woorden en metaforen zoals “vluchtelingenstroming” en “vluchtelingensunami” gebruikt om dit te omschrijven en benadrukken (Breen et al., 2008). De positieve kant van dit frame belicht voornamelijk de diversiteit die door de komst van vluchtelingen ontstaat. De sociale consequenties met betrekking tot de komst van de vluchtelingen worden binnen het positieve integratieframe als positief ervaren (Breen et al., 2008).

2.4.3 Economisch frame

In het derde frame wordt de vluchtelingencrisis geframed als een situatie waarin de komst van de vluchtelingen gezien wordt als een bedreiging of een voordeel voor de economie (Breen et al., 2008). Binnen dit frame wordt de komst van vluchtelingen gezien als een ontwikkeling die zowel een negatieve als een positieve invloed heeft op de economie van het land. De negatieve kant van dit frame belicht voornamelijk de hoge kosten die de vluchtelingen met zich meebrengen. Metaforen zoals ‘bedelaar’ en ‘meelifter’ worden binnen dit frame vaak gebruikt om de vluchtelingen te omschrijven (Breen et al., 2008). Daarnaast worden groepen vluchtelingen soms ook gezien als zogeheten ‘economische vluchtelingen’. Deze vluchtelingen worden gezien als indringers die hier om de verkeerde redenen zijn (Van Gorp, 2005). De positieve kant van dit frame omschrijft de economische voordelen die de vluchtelingen aan de maatschappij bijdragen (Breen et al., 2008). Zo worden binnen dit frame bijvoorbeeld vluchtelingen met een hoge opleiding of specifieke baan positief omschreven.

2.4.4 Criminaliteit frame

Het vierde frame omschrijft de gepleegde criminaliteit door en/of tegen de vluchtelingen. De negatieve kant van dit frame omschrijft de vluchtelingencrisis als een bedreiging van de persoonlijke veiligheid en het privébezit (Devereux, 2006). Uit onderzoek blijkt namelijk dat verhalen met betrekking tot criminaliteit en conflicten snel gekoppeld worden aan vluchtelingen (Hartmann & Husband, 1974). Daarnaast worden racistische stereotypen vaak geassocieerd met afwijkend gedrag en criminaliteit. In nieuwsartikelen over vluchtelingen en criminaliteit worden daarom ook regelmatig de nationaliteit en/of het ras van de vluchteling omschreven (Breen et al., 2008)). De positieve kant van dit frame omschrijft de onmenselijke behandeling tegen de vluchtelingen (Breen et al., 2008). De vluchtelingen worden als onschuldige slachtoffers omschreven die onterecht slachtoffer zijn geworden van gepleegd (non)verbaal geweld.

2.4.5 Gezondheid/moraliteit frame

In het laatste frame wordt de vluchtelingen crisis als een ‘infectie’ voor het nationale lichaam omschreven (Breen et al., 2008). De vluchtelingen tasten de nationale inwoners zowel fysiek als moreel aan door middel van onder andere ziektes, extremisme en seksuele overtredingen. De vluchtelingen crisis wordt in tegenstelling tot de andere frames als een onmiddellijke en fysieke bedreiging gezien in plaats van een toekomstige bedreiging (Breen, et al., 2008). In het onderzoek van Breen et al. (2008) wordt geen positieve tegenhanger van dit frame gegeven.

De aanwezigheid van deze *othering* frames in de krantenartikelen van *De Telegraaf* en *de Volkskrant* werd door middel van kwalitatief onderzoek onderzocht. In dit onderzoek werd met een kwantitatieve onderbouwing antwoord gegeven op de hoofdvraag en daarbij horende deelvragen.

2.5. Hoofdvraag en deelvragen

Dit corpusonderzoek is een onderdeel van een groter onderzoek dat antwoord geeft op de vraag: *Op welke manier verschillen Nederlandse kwaliteitskranten en populaire kranten in de framing van hun berichtgeving over vluchtelingen?* Om dit onderzoek uit te voeren worden artikelen uit *De Volkskrant* en *De Telegraaf* uit 2016 met elkaar vergeleken. In dit corpusonderzoek zal de focus liggen op het verschil in gebruikte positieve en negatieve *othering* frames tussen populaire en kwaliteitskranten. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt daarom als volgt: *“Op welke manier bestaat er een verschil in het gebruik van positieve en/of negatieve othering frames in de berichtgeving over vluchtelingen in de Nederlandse kranten De Telegraaf en de Volkskrant in 2016?”* De hoofdvraag zal door middel van twee deelvragen beantwoord worden. De twee deelvragen van dit onderzoek zijn:

1. Welke positieve en negatieve *othering* frames met betrekking tot de vluchtelingen crisis worden in de krantenartikelen van de Nederlandse kwaliteitskrant *de Volkskrant* gebruikt?
2. Welke positieve en negatieve *othering* frames met betrekking tot de vluchtelingen crisis worden in de krantenartikelen van de Nederlandse populaire krant *De Telegraaf* gebruikt?

2.6. Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

In het verleden zijn er verschillende onderzoeken gedaan naar de verschillen tussen type kranten (Bakker & Scholten, 2009; Hoof, 2000; Kussendrager & Van Der Lugt, 2007). In dit onderzoek wordt er gekeken of het verschil tussen de type kranten invloed heeft op het gebruik van *othering framing* in de berichtgeving over vluchtelingen. Dit onderzoek is een toevoeging aan de literatuur omdat er in het verleden nog geen onderzoek is gedaan naar het gebruik van zowel positieve als negatieve *othering framing* met betrekking tot de vluchtelingencrisis in de Nederlandse kranten.

De resultaten van dit onderzoek hebben naast een wetenschappelijke relevantie ook een maatschappelijke relevantie. Het onderzoek zal inzicht kunnen bieden op het gebied van mediabeïnvloeding en vorming van de publieke opinie. Door het gebruik van positieve en negatieve *othering* frames in Nederlandse nieuwsartikelen in kaart te brengen kan het bewustzijn van het publiek wat betreft de invloed en de macht van de media versterkt worden. Door dit bewustzijn bij het publiek te creëren zou het in de toekomst voor het publiek makkelijker kunnen zijn om met een kritischere blik naar de nieuwsartikelen van de verschillende type kranten te kijken.

3. Methode

3.1 Materiaal

Het corpus voor dit onderzoek bestond uit 30 krantenartikelen uit de Nederlandse krant *de Volkskrant* en 30 krantenartikelen uit de Nederlandse krant *De Telegraaf*. Het corpus is door zes verschillende onderzoekers verzameld. Het totale corpus bestond uit 60 krantenartikelen waarvan iedere onderzoeker vijf krantenartikelen van *de Volkskrant* en vijf krantenartikelen van *De Telegraaf* heeft geselecteerd. De krantenartikelen zijn door middel van een zoekopdracht in de elektronische kranten database LexisNexis gevonden. De nieuwsartikelen zijn geselecteerd op zes zoektermen, namelijk: ‘immigrant’, ‘migrant’, ‘vluchteling’, ‘bootvluchteling’, ‘gelukszoeker’ en ‘asielzoeker’. De selectie van de krantenartikelen is door middel van *non-random availability* sampling uitgevoerd. Dit houdt in dat de onderzoekers de artikelen op basis van beschikbaarheid geselecteerd hebben. Voor het onderzoek zijn zowel informatieve als redactionele opiniestukken uit de kranten geselecteerd.

Alle krantenartikelen zijn afkomstig uit het jaartal 2016. Deze periode volgde op de enorme piek van 2015 in de vluchtelingenstroom naar Nederland wat resulteerde in een hoog aantal gepubliceerde nieuwsberichten over de vluchtelingencrisis. Om te voorkomen dat sommige artikelen te kort en anderen te lang zouden zijn, lag het woordenaantal van de nieuwsartikelen tussen de 450 en 1000 woorden. Dit woordenaantal komt overeen met de normale lengte van informatieve en redactionele opinieartikelen. Voor de codering zijn er vier krantenartikelen verwijderd uit het corpus omdat de omvang van deze artikelen groter was dan het gestelde limiet. Daarmee ontstond een corpus van in totaal 56 krantenartikelen en 35818 woorden. Het aantal artikelen en woorden per type krant is weergegeven in tabel 1. De volledige artikelenlijst is in de appendix toegevoegd.

Tabel 1. Aantal artikelen en woorden per type krant

	<i>De Telegraaf</i>	<i>de Volkskrant</i>
Aantal artikelen	29	27
Aantal woorden	16859	18959

3.2 Procedure

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden is er op de verzamelde data een *framing* analyse uitgevoerd. Omdat onderzoek naar de aanwezigheid van verschillende frames erg contextgevoelig is, is ervoor gekozen om de analyse handmatig door één codeur uit te laten voeren. In tegenstelling tot computers kunnen mensen hun eigen lokale kennis van de context gebruiken om de nieuwsartikelen te analyseren. In dit onderzoek zijn de gebruikte *othering* frames binnen *de Volkskrant* en *De Telegraaf* apart geanalyseerd om een vergelijking tussen de gebruikte frames van deze kranten te kunnen maken. In dit onderzoek is er dus gekeken naar de aanwezigheid van positieve en/of negatieve *othering* frames in de nieuwsartikelen van *de Volkskrant* en *De Telegraaf*. De positieve en negatieve *othering* frames met betrekking tot de vluchtelingen crisis zijn gebaseerd op de *othering* frames uit het onderzoek uitgevoerd door Breen et al. (2008). In het onderzoek van Breen et al. (2008) worden 5 verschillende frames onderscheiden, namelijk: legitimiteit frame, integratie frame, economisch frame, criminaliteit frame en gezondheid/moraliteit frame. Deze frames kunnen zowel positief als negatief gebruikt worden (Breen et al., 2008).

Om de aanwezigheid van de '*othering*' frames te onderzoeken is er op basis van de definities van de verschillende frames een codeboek opgesteld (zie appendix). De codeereenheden in dit codeboek bestonden uit zowel eenwoordige als meerwoordige eenheden van verschillende woordsoorten tot zinsdelen (adverbia, nomina, predicaten, etc.). In dit onderzoek werd dus niet gecodeerd op één specifiek zinsdeel of woordsoort. Na het lezen van de krantenartikelen heeft de codeur op basis van het codeboek alle woorden en woordcombinaties genoteerd die overeenkwamen met de eenheden uit het codeboek en de daarbij horende frames. Omdat de frames zowel impliciet als expliciet in de artikelen aanwezig waren, zijn er tijdens de codering zowel eenwoordige als meerwoordige eenheden aan het codeboek toegevoegd. Voor de woorden en woordgroepen opgenomen in het codeboek zijn er in de Nederlandse taal veel synoniemen en metaforen te bedenken. Zo is het bijvoorbeeld voorgekomen dat de codeur de woordencombinatie 'een uitdijende jungle' tegenkwam in een van de artikelen. Deze woordencombinatie kan gezien worden als een synoniem voor het woord 'vluchtelingensunami' dat in het codeboek is opgenomen. In dit geval werd de 'een uitdijende jungle' opgenomen in het codeboek. Daarnaast zijn woorden of woordcombinaties die bijna volledig overeenkwamen met een woord of een woordcombinatie uit het codeboek als nieuwe eenheden aan het codeboek toegevoegd, om zo een correct mogelijk beeld te krijgen van de gebruikte eenwoordige en meerwoordige eenheden voor de verschillende frames in de krantenartikelen.

De betrouwbaarheid van het analyseren van ieder frame is door middel van de intercodeurbetrouwbaarheidstoets gemeten. De overeenstemming van de eerste en de tweede codeur is hierbij door middel van een steekproef van vijf willekeurige artikelen berekend. De intercodeurbetrouwbaarheid van de vijf artikelen was goed ($\alpha=.82$). Tabel 2 weergeeft overeenstemming tussen de eerste en tweede codeur.

Tabel 2. Intercodeurbetrouwbaarheid

		Codeur 2		
Codeur 1	Wel	Niet		Totaal
Wel	10	2		12
Niet	1	27		28
Totaal	11	29		40

4. Resultaten

Het doel van dit corpusonderzoek was het beantwoorden van de hoofdvraag:

“Op welke manier bestaat er een verschil in het gebruik van positieve en/of negatieve *othering* frames in de berichtgeving over vluchtelingen in de Nederlandse kranten *De Telegraaf* en *de Volkskrant* in 2016.”. Dit hoofdstuk geeft antwoord op de deelvragen van dit corpusonderzoek. De deelvragen van dit corpusonderzoek zijn:

1. Welke positieve en negatieve *othering* frames met betrekking tot de vluchtelingencrisis worden in de krantenartikelen van de Nederlandse kwaliteitskrant *de Volkskrant* gebruikt?
2. Welke positieve en negatieve *othering* frames met betrekking tot de vluchtelingencrisis worden in de krantenartikelen van de Nederlandse populaire krant *De Telegraaf* gebruikt?

Ter illustratie zijn de resultaten aan het einde van het hoofdstuk in een tabelvorm weergegeven.

4.1. Hoeveelheid positieve en negatieve *othering* frames

Uit de de χ^2 -toets tussen Type Krant en Hoeveelheid *Othering* frames bleek een verband te bestaan ($\chi^2(1) = 12.35, p < .001$). De positieve *othering* frames kwamen relatief vaker voor in de krantenartikelen van *de Volkskrant* (27.5%) dan in *De Telegraaf* (13.8%). De negatieve *othering* frames kwamen relatief vaker voor in de berichtgeving van *De Telegraaf* (86.2%) dan in *de Volkskrant* (72.5%).

Uit de χ^2 -toets tussen Type Krant en Positieve *Othering* Frames bleek een verband te bestaan ($\chi^2(3) = 11.64, p = .009$). Het positief legitimiteit frame kwam relatief vaker voor in berichtgeving van *De Telegraaf* (67.7%) dan in *de Volkskrant* (38.2%). Het positief integratie frame kwam relatief vaker voor in de krantenartikelen van *de Volkskrant* (50.9%) dan in *De Telegraaf* (16.1%). Er was geen significant verschil tussen type krant en het positief economisch frame en type krant het het criminaliteit frame.

Uit de de χ^2 -toets tussen Type Krant en Negatieve *Othering* Frames bleek een verband te bestaan ($\chi^2(4) = 25.25, p < .001$). Het negatief legitimiteit frame kwam relatief vaker voor in de krantenartikelen van *De Telegraaf* (46.9%) dan in *de Volkskrant* (24.1%). Het criminaliteit frame kwam relatief vaker voor in de berichtgeving van *de Volkskrant* (23.4%)

dan in *De Telegraaf* (10.8%). Er was geen significant verschil tussen type krant en het negatief integratie frame, het negatief economisch frame en het negatief moraliteit frame.

4.2. Positieve en negatieve *othering* frames in de krantenartikelen van *De Telegraaf*

In deze paragraaf worden de soorten positieve en negatieve *othering* frames beschreven met daarbij de meest voorkomende gebruikte eenwoordige en/of meerwoordige eenheden die verwezen naar het desbetreffende frame in de berichtgeving van *De Telegraaf*. Tabel 3 (pag. 20) illustreert de hoeveelheid positieve en/of negatieve *othering* frames in de berichtgeving van *De Telegraaf*. Daarnaast weergeeft Tabel 4 (pag. 20) de gebruikte soorten positieve en/of negatieve *othering* frames in de berichtgeving van *De Telegraaf*.

4.2.1. Positieve othering frames in De Telegraaf

Er werden in totaal 31 positieve *othering* frames in de krantenartikelen van *De Telegraaf* gevonden (zie tabel 2, pag. 20). De verdeling was als volgt:

Het *positief legitimiteit frame* kwam in totaal 21 keer voor. De drie meest voorkomende eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *echte vluchteling* (13 keer gecodeerd), *oorlogsvluchteling/slachtoffer* (4 keer gecodeerd) en *solidariteit* (4 keer gecodeerd)

Het *positief integriteit frame* kwam in totaal 5 keer voor. De 5 eenwoordige eenheden die duiden op dit frame waren *integratie* (3 keer gecodeerd), *diversiteit* en *inburgeren*.

Het *positief economisch frame* kwam in totaal 1 keer voor. De meerwoordige eenheid dat duidde op dit frame was *kansloze asielzoekers*.

Het *positief criminaliteit frame* kwam in totaal 4 keer voor. De 4 meerwoordige eenheden die verwezen naar dit frame waren *er niks aan kunnen doen, op een gewelddadige manier protesteren tegen de komst van de vluchtelingen, discriminatie* en *helemaal niks kwaads in de zin*.

4.2.2. Negatieve othering frames in De Telegraaf

Er werden in totaal 194 negatieve *othering* frames in de krantenartikelen van *De Telegraaf* gevonden (zie tabel 2, pag. 20). De verdeling was als volgt:

Het *negatief legitimiteit frame* kwam in totaal 91 keer voor. De drie meest voorkomende eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *terug naar eigen land* (40 keer gecodeerd), *illegalen* (19 keer gecodeerd) en *gelukzoekers* (15 keer gecodeerd).

Het *negatief integriteit frame* kwam in totaal 36 keer voor. De twee meest voorkomende eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *vluchtelingenstroming* (24 keer gecodeerd) en *toename aantal vluchtelingen* (7 keer gecodeerd).

Het *negatief economisch frame* kwam in totaal 8 keer voor. De 8 eenheden die duiden op dit frame waren *economische vluchteling* (4 keer gecodeerd), *bevooroordeeld, kansloze asielzoekers, kost klauwen met geld en profiteren*.

Het *negatief criminaliteit frame* kwam in totaal 21 keer voor. De drie meest voorkomende eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *criminelen* (6 keer gecodeerd), *gevaarlijk* (4 keer gecodeerd), *terroristen* (2 keer gecodeerd).

Het *negatief moraliteit frame* kwam in totaal 38 keer voor. De drie meest voorkomende eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *terroristen* (16 keer gecodeerd), *IS* (9 keer gecodeerd), *seksueel misbruik* (7 keer gecodeerd).

4.3. Positieve en negatieve *othering* frames in de berichtgeving van de *Volkscrant*

In deze paragraaf worden de soorten positieve en negatieve *othering* frames beschreven met daarbij de meest voorkomende gebruikte eenwoordige en/of meerwoordige eenheden die verwezen naar het desbetreffende frame in de berichtgeving van *de Volkscrant*. Tabel 3 (pag. 20) weergeeft de hoeveelheid positieve en/of negatieve *othering* frames in de berichtgeving van *de Volkscrant*. Daarnaast illustreert Tabel 4 (pag. 20) de gebruikte soorten positieve en/of negatieve *othering* frames in de berichtgeving van *de Volkscrant*.

4.3.1. Positieve othering frames in de Volkscrant

Er werden in totaal 55 positieve *othering* frames in de krantenartikelen van *De Telegraaf* gevonden (zie tabel 2, pag. 20). De verdeling was als volgt:

Het *positief legitimiteit frame* kwam in totaal 21 keer voor. De drie meest voorkomende eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *slachtoffer* (7 keer gecodeerd), *nieuwkomer* (4 keer gecodeerd), *echte vluchteling* (3 keer gecodeerd).

Het *positief integriteit frame* kwam in totaal 28 keer voor. De drie meest voorkomende eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *integratie* (18 keer gecodeerd), *binding* (3 keer gecodeerd) en *nieuwe Nederlanders* (2 keer gecodeerd).

Het *positief economisch frame* kwam niet voor in de krantenartikelen van *de Volkscrant*.

Het *positief criminaliteit frame* kwam in totaal 6 keer voor. De drie eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *protest tegen vluchtelingen* (3 keer gecodeerd),

excuses aan vluchtelingen (2 keer gecodeerd) en *verkeerd om alle vluchtelingen onder verdenking te zetten* (1 keer gecodeerd).

4.3.2. *Negatieve othering frames* in de Volkskrant

Er werden in totaal 145 negatieve *othering frames* in de krantenartikelen van *de Volkskrant* gevonden (zie tabel 2, pag. 20). De verdeling was als volgt:

Het *negatief legitimiteit frame* kwam in totaal 35 keer voor. De drie eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *terug naar eigen land* (18 keer gecodeerd), *illegalen* (15 keer gecodeerd) en *weerstand* (2 keer gecodeerd).

Het *negatief integriteit frame* kwam in totaal 33 keer voor. De drie eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *vluchtelingenstroming* (16 keer gecodeerd), *ongereguleerde migratie* (11 keer gecodeerd) en *honderdduizenden migranten* (2 keer gecodeerd).

Het *negatief economisch frame* kwam in totaal 2 keer voor. De meerwoordige eenheid dat duidde op dit frame was *economische vluchteling*.

Het *negatief criminaliteit frame* kwam in totaal 34 keer voor. De drie eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *bronnen van geweld* (10 keer gecodeerd), *oorlogsmisdadigers* (4 keer gecodeerd) en *bedreiging voor veiligheid* (3 keer gecodeerd).

Het *negatief moraliteit frame* kwam in totaal 41 keer voor. De drie eenheden die verwezen naar dit frame waren variaties op *IS* (22 keer gecodeerd), *terroristen* (10 keer gecodeerd) en *extremisten* (3 keer gecodeerd).

4.4. Overzicht positieve en negatieve *othering* frames

Tabel 3. Hoeveelheid positieve en/of negatieve *othering* frames in de berichtgeving van *de Volkskrant* en *De Telegraaf*

	VK		TG		Totaal	
Positieve frames	55	[27.5%]	31	[13.8%]	86	[20.2%]
Negatieve frames	145	[72.5%]	194	[86.2%]	339	[79.8%]
Totaal	200	[100%]	225	[100%]	425	[100%]

Tabel 4. Positieve en/of negatieve *othering* frames in de berichtgeving van *de Volkskrant* en *De Telegraaf*

	VK		TG	
POSITIEVE FRAMES				
Positief legitimiteit frame	21	[38.2%]	21	[67,7%]
Positief integriteit frame	28	[50.9%]	5	[16.1%]
Positief economisch frame	0	[0%]	1	[3.2%]
Positief criminaliteit frame	6	[10.9%]	4	[12.9%]
NEGATIEVE FRAMES				
Negatief legitimiteit frame	35	[24.1%]	91	[46.9%]
Negatief integriteit frame	33	[22.8%]	36	[18.6%]
Negatief economisch frame	2	[1.4%]	8	[4.1%]
Negatief criminaliteit frame	34	[23.4%]	21	[10.8%]
Negatief moraliteit frame	41	[28.3%]	38	[19.6%]

5. Conclusie

In dit onderzoek stond de hoofdvraag: “Op welke manier worden positieve en/of negatieve *othering* frames gebruikt in de berichtgeving over vluchtelingen in de Nederlandse kranten *De Telegraaf* en *de Volkskrant* in 2016?” centraal.

Uit de resultaten bleek dat er een significant verschil bestond tussen *De Telegraaf* en *de Volkskrant* wat betreft het aantal gebruikte positieve en negatieve *othering* frames in de berichtgeving over de vluchtelingencrisis. Daarnaast waren er ook significante verschillen aanwezig wat betreft de gebruikte soorten positieve en negatieve *othering* frames in de krantenartikelen van *De Telegraaf* en *de Volkskrant*.

5.1. Positieve *othering* frames

In verhouding werden er in de berichtgeving van *de Volkskrant* meer positieve *othering* frames gevonden dan in de krantenartikelen van *De Telegraaf*. Het positief legitimiteit frame kwam relatief vaker voor in de krantenartikelen van *De Telegraaf*. Binnen het legitimiteit frame werd er in *De Telegraaf* overduidelijk de focus gelegd op de echtheid van de vluchtelingen. Opvallend was dat het integriteit frame veel vaker voorkwam in de berichtgeving van *de Volkskrant* vergeleken met *De Telegraaf*. Variaties op de eenwoordige eenheid *integratie* kwamen heel vaak voor binnen dit frame. Het economisch frame kwam in beide kranten niet tot nauwelijks voor. Wat betreft het voorkomen van het criminaliteit frame werd er bijna geen verschil tussen de twee kranten gevonden. Voor dit frame werden in beide kranten alleen maar meerwoordige eenheden gebruikt voor de *framing* van de vluchtelingen. Deze meerwoordige eenheden hadden voornamelijk betrekking op het protest tegen de vluchtelingen en de discriminatie van de vluchtelingen.

5.2 Negatieve *othering* frames

In verhouding werden er in de krantenartikelen van *de Telegraaf* meer negatieve *othering* frames gevonden dan in de berichtgeving van *de Volkskrant*. In tegenstelling tot het positief legitimiteit frame, werd het negatief legitimiteit frame relatief vaker in de krantenartikelen van *De Telegraaf* gevonden dan in de krantenartikelen van *de Volkskrant*. In beide kranten werd de meerwoordige eenheid *terug naar eigen land* en de eenwoordige eenheid *illegalen* het meeste gebruikt voor de *framing* van de vluchtelingen. Daarnaast kwam het integriteit frame in verhouding ongeveer even vaak voor in *De Telegraaf* als in *de Volkskrant*. Binnen dit frame werd in beide kranten de focus gelegd op de instroming van de vluchtelingen

waardoor verschillende variaties op de eenwoordige eenheid *vluchtelingenstroming* vaak voorkwamen. Het negatief economisch frame kwam in beide krantenartikelen weinig voor. De woordeenheid die voornamelijk binnen dit frame werd gebruikt was *economische vluchteling*. Het negatief criminaliteit frame komt relatief vaker voor in de krantenartikelen van *de Volkskrant*. In de krantenartikelen van *de Volkskrant* werd binnen het criminaliteit frame de focus gelegd op het criminele en het gewelddadige gedrag van de vluchtelingen. Wat betreft het negatief moraliteit frame werd er geen significant verschil gevonden tussen de twee kranten. In beide kranten werd binnen dit frame voornamelijk de woordeenheden *terroristen* en *IS* het meest gebruikt om te verwijzen naar de vluchtelingen.

5.3 Algemene conclusie positieve en negatieve *othering* frames

Er werd een significant verschil gevonden tussen *De Telegraaf* en *de Volkskrant* wat betreft het aantal gebruikte positieve en negatieve *othering* frames in de krantenartikelen over de vluchtelingen crisis. Daarnaast werden er ook verschillen gevonden tussen *De Telegraaf* en *de Volkskrant* wat betreft de gebruikte verschillende soorten positieve en negatieve *othering* frames in de krantenartikelen. Er werden zowel in *De Telegraaf* als in *de Volkskrant* overduidelijk meer negatieve frames dan positieve frames gevonden. In verhouding werden er meer negatieve *othering* frames in de berichtgeving van *De Telegraaf* gevonden en relatief meer positieve *othering* frames in de krantenartikelen van *de Volkskrant*. Het negatief integriteit frame werd opvallend vaker gevonden in *De Telegraaf*. Daarnaast werd het negatief criminaliteit frame vaker gebruikt in de krantenartikelen van *de Volkskrant*. Tenslotte werd het positief legitimiteit frame voornamelijk veel vaker gevonden in *De Telegraaf* en het integriteit frame werd vaker gevonden in de krantenartikelen van *de Volkskrant*.

6. Discussie

In dit onderzoek is aan de hand van een *framing* analyse een vergelijkend onderzoek uitgevoerd tussen de populaire krant *De Telegraaf* en de kwaliteitskrant *de Volkskrant*. De resultaten komen overeen met het onderzoek van Bakker en Scholten (2009), namelijk dat ze duiden op het verschil in amusements- en informatiewaarde. Op basis van het onderzoek van Bakker en Scholten (2009) kan er verwacht worden dat de populaire krant *De Telegraaf* een sterkere en negatievere houding tegenover vluchtelingen aanneemt dan *de Volkskrant* in de berichtgeving over de vluchtelingen crisis. *De Telegraaf* zou dan uit meer negatieve *othering* frames en minder positieve *othering* frames bestaan dan *de Volkskrant*. Uit de resultaten is ook gebleken dat er een significant verschil bestond tussen de twee kranten. *De Telegraaf* toont relatief meer negatieve *othering* frames en *de Volkskrant* bestond uit relatief meer positieve *othering* frames ten opzichte van het vluchtelingenprobleem.

Daarnaast werd er ook een significant verschil gevonden tussen de twee type kranten wat betreft het aantal gebruikte positieve en negatieve *othering* frames. Het positief legitimiteit frame kwam relatief vaker voor in de krantenartikelen van *De Telegraaf*. Binnen dit frame lag de focus op de echtheid, oprechtheid en legitimiteit van de vluchtelingen en daarmee ook sympathie voor de vluchtelingen. Het positief integratie frame daarentegen kwam veel vaker voor in de krantenartikelen van de kwaliteitskrant *de Volkskrant*. Binnen het positief integratie frame worden de positieve sociale consequenties met betrekking tot de komst van de vluchtelingen belicht. Deze resultaten staan in lijn met het onderzoek van Bakker en Scholten (2009). Het integreren van de vluchtelingen in de Nederlandse samenleving valt niet onder amusement en sensatie. Onderwerpen met betrekking tot de echtheid en oprechtheid van de vluchtelingen roepen meer sensatie en emotie op bij de lezer. Onderwerpen met betrekking tot de positieve integratie van vluchtelingen passen beter bij het doel van de kwaliteitskrant (Bakker en Scholten, 2009; Van Hoof, 2000).

Daarnaast kwam het negatief legitimiteit frame overduidelijk vaker voor in de berichtgeving van *De Telegraaf* dan in de berichtgeving van *de Volkskrant*. In de berichtgeving van *De Telegraaf* werden veel vaker termen zoals *illegalen* en *terug naar eigen land* gebruikt dan in *De Volkskrant*. Ook dit resultaat is in lijn met het onderzoek van Bakker en Scholten (2009). Termen zoals *illegalen* en *terug naar eigen land* kunnen namelijk emotie en sensatie op bij de lezer oproepen.

Op basis van het onderzoek van Bakker en Scholten (2009) zou er verwacht kunnen worden dat het negatief criminaliteit frame vaker in de krantenartikelen van *De Telegraaf* zou

voorkomen. Dit frame past goed binnen de inhoud van populaire kranten zoals *De Telegraaf*. Desalniettemin werd het negatief criminaliteit frame vaker in *de Volkskrant* dan in *De Telegraaf* gebruikt. Daarnaast werd er geen significant verschil gevonden tussen *De Telegraaf* en *de Volkskrant* wat betreft het gebruik van het negatieve moraliteit frame. Op basis van onderzoek (Bakker & Scholten, 2009; Hoof, 2000) kan verwacht worden dat het negatief moraliteit frame vaker in de berichtgeving van *De Telegraaf* wordt gebruikt. Deze manier van *framing* gaat gepaard met emotie en sensatie wat binnen de inhoud van de populaire krant zoals *De Telegraaf* past.

In beide kranten zijn *othering* frames sterk aanwezig. In zowel de krantenartikelen van *De Telegraaf* als *de Volkskrant* werden overduidelijk meer negatieve *othering* frames gebruikt dan positieve *othering* frames. Net zoals in het onderzoek van Shahid (2005) waarin Moslims en de Islam als minderheden, de zij-groep, sneller veroordeeld worden, worden ook in dit onderzoek de vluchtelingen als minderheden gepresenteerd. De vluchtelingen worden als ‘*the other*’ gezien (Hall, 2013) waardoor zij niet als individu maar als massa gezien worden. Net zoals in het onderzoek van Breen et al. (2008) werd in bijna alle krantenartikelen van zowel *De Telegraaf* als *de Volkskrant* gesproken over *vluchtelingenstromingen, gelukzoekers, terroristen, echte vluchtelingen, slachtoffers, et cetera*. Wanneer er in het enkelvoud werd gesproken over een vluchteling, werd er bijna nooit een naam of verdere achtergrond van de persoon vermeld, in dit geval werd er alleen gesproken over *de vluchteling* of *de migrant*. Door het veelvoudig gebruik van negatieve *othering* frames in beide kranten ontstaat er een negatieve beeldvorming rondom de vluchtelingen. De samenleving wordt opgedeeld in twee groepen namelijk ‘wij’ groep (de Nederlands) en de ‘zij’ groep (de vluchtelingen). De negatieve beeldvorming van vluchtelingen kan als gevolg hebben dat het ‘wij’ gevoel versterkt wordt en dat het proces van ‘*othering*’ in de maatschappij versterkt. Dit kan leiden tot polarisatie waardoor confrontaties, conflicten en scheve verhoudingen tussen de twee groepen kunnen ontstaan.

Naast dat dit onderzoek uit interessante bevindingen wat betreft het verschil in *othering framing* van de vluchtelingen tussen de populaire krant *De Telegraaf* en de kwaliteitskrant *de Volkskrant* bestaat, bevat dit onderzoek ook een aantal beperkingen. Ten eerste zijn de krantenartikelen door middel van *non-random availability* sampling bij elkaar verzameld. Dit houdt in dat de eerste krantenartikelen die bovenaan de zoekresultaten stonden en voldeden aan de criteria werden toegevoegd aan het corpus. Als gevolg hiervan zijn de krantenartikelen niet gelijk verdeeld over het aantal maanden. Deze ongelijke verdeling kan invloed hebben op de inhoud van krantenartikelen waardoor het onderzoek niet een geheel

representatief beeld geeft over het gebruik van *othering framing* van de vluchtelingen in 2016. Desalniettemin kan op basis van de resultaten van dit huidig onderzoek verder verdiept worden in het onderwerp. Zo zou bijvoorbeeld verder onderzocht kunnen worden hoe de soorten *othering* frames zich in de loop der tijd ontwikkeld hebben.

Ten tweede, voor dit onderzoek zijn er alleen krantenartikelen uit *De Telegraaf* en *de Volkskrant* geselecteerd. In Nederland worden heel veel verschillende populaire en kwaliteitskranten uitgegeven waardoor alleen onderzoek naar de verschillen tussen *De Telegraaf* en *de Volkskrant* niet een geheel representatief beeld geeft over gebruik van *othering framing* van de vluchtelingen in Nederland. Om beter inzicht te krijgen in het aantal gebruikte *othering* frames en de soorten *othering* frames in de verschillende type kranten in Nederland, zou er in de toekomst groter en zorgvuldiger onderzoek hiernaar gedaan moeten worden waarbij een vergelijking tussen meerdere kranten gemaakt wordt. Tevens zou er ook rekening gehouden kunnen worden met de verschillende politieke kleuren van de verschillende kranten in Nederland. Daarnaast is de krant niet het enige nieuwsmedium die door de Nederlandse bevolking gebruikt wordt. Tegenwoordig is het gebruik van de televisie en social media ook erg belangrijk voor de nieuwsverstrekking aan de Nederlandse bevolking. Het is daarom ook interessant om verder inzicht te krijgen in het verschil tussen verschillende televisiekanalen of verschillende online platforms wat betreft het aantal verschillende gebruikte *othering* frames.

Ten derde, de krantenartikelen van *De Telegraaf* bestaan in verhouding tot de krantenartikelen van *de Volkskrant* uit minder woorden. De krantenartikelen van kwaliteitskranten zijn namelijk over het algemeen groter wat betreft omvang (Kussendrager & Van Der Lugt, 2007). Dit verschil in woordenaantal kan van invloed zijn op het gebruik van het aantal frames waardoor het moeilijker is om een vergelijking te maken tussen *De Telegraaf* en *de Volkskrant* wat betreft het aantal gebruikte *othering* frames.

Tenslotte, door *framing* wordt een bepaalde gebeurtenis of opvatting vanuit een bepaald perspectief beschreven (Entman, 1993). Door bepaalde gebeurtenissen en opvattingen vanuit een bepaald perspectief te schrijven kunnen de media een invloed hebben op de opinievorming van het publiek (McCombs en Shaw, 1972). Doordat er in *De Telegraaf* andere *othering* frames werden gebruikt dan in *de Volkskrant* kan dit van invloed zijn op de opinievorming van het publiek waardoor de lezers van *De Telegraaf* een andere mening hebben tegenover vluchtelingen dan de lezers van *de Volkskrant*. Omdat er in dit onderzoek geen onderzoek is gedaan naar de opinie van de lezers van de twee verschillende kranten, kan hierover echter geen uitspraak worden gedaan. In de toekomst zou het daarom interessant zijn

om de opinie van de lezers van de verschillende kranten te onderzoeken. Op deze manier kan er onderzocht worden of er daadwerkelijk een verschil bestaat tussen de opinie van de lezers van de kwaliteitskrant en de opinie van de lezers van de populaire krant als gevolg van het verschil in gebruikte *othering* frames.

7. Bibliografie

- Bakker, P., & Scholten, O. (2009). *Communicatiekaart van Nederland*. Amsterdam: Uitgeverij Kluwer.
- Breen, M.J., Devereux, E., & Haynes, A. (2008). Public exercises in othering: Irish print media coverage of asylum seekers and refugees. In B. Farago, & O' Sullivan (Red.), *Facing the other: interdisciplinary studies on race, gender and social justice in Ireland* (pp. 162-181). Cambridge: Cambridge Scholars Press
- Breen, M.J. , Haynes, A., & Devereux, E. (2006). Fear, framing and foreigners: The othering of immigrants in the Irish print media. *International Journal of Critical Psychology*, 16, 100-121.
- Broersma, M. (2015). Objectiviteit als professionele strategie. *Journalistieke Cultuur in Nederland* (2), 163-181.
- CBS. (2016, Januari 1). *In 2015 twee keer zo veel asielzoekers en nareizigers als in 2014*. Opgeroepen op Maart 19, 2018, van CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/04/in-2015-twee-keer-zo-veel-asielzoekers-en-nareizigers-als-in-2014>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Towards clarification of a factored paradigm. *Journal of Communication*, 43 (4), 51-58
- Esses, V., Medianu, S., & Lawson, A. (2013). Uncertainty, threat, and the role of the media in promoting the dehumanization of immigrants and refugees. *Journal of Social Issues* , 69 (3), 518-536.
- Hall, S. (2013). *Representation*. Londen: Sage.
- Hartmann, P., & Husband, C. (1974). Racism in the mass media: A study in the role of the mass media in the formation of white beliefs and attitudes in Britain. Groot-Britannië: Rowland & Littlefield .
- Hoof, A. (2000). *Kranten met karakter. Identiteit van kranten vanuit kwaliteitsperspectief*. Amsterdam: Thela Thesis.
- Keppling, H., & Habermeier, J. (1995). The impact of key events on the presentation of reality. *European Journal of Communication*, 10 (3), 371-390.
- Kussendrager, N., & Van Der Lugt, D. (2007). Basisboek journalistiek: achtergronden, genres, vaardigheden. Groningen: Uitgeverij Wolters-Noordhoff.
- McCombs, M., & Shaw, D. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public opinion Quarterly*, 36 (2), 176-182.

- Scheufele, D., & Tewksbury, D. (2007). Framing, agenda setting, and priming: The evolution of three media effects models. *Journal of communication*, 57 (1), 9-20.
- Schipper, N. (2015, 2 september). *De aangespoelde peuter die de wereld schokte*. Geraadpleegd van Trouw : <https://nos.nl/artikel/2063227-de-vluchtelingencrisis-in-vijf-grafieken.html>
- Schultz, I. (2007). The journalistic gut feeling: Journalistic doxa, news habitus and orthodox news values. *Journalism Practice*, 1 (2), 190-207.
- Shadid, W. (2005). Berichtgeving over moslims en de islam in de westerse media: Beeldvorming, oorzaken en alternatieve strategieën. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 33 (4), 330-346.
- Shoemaker, P., & Reese, S. (2014). Routines as conceptual model. *Mediating the Message in the 21st century. A media sociology perspective*, 168-177.
- Tuchman, G. (1978). Making News. In *Making News*. New York: Free Press.
- Van Gorp, B. (2004). *Framing en het interpreteren van nieuws: een experimenteel onderzoek naar de effecten van frames*. Antwerpen : Universiteit Antwerpen.
- Van Gorp, B. (2005). Where is the frame? Victims and intruders in the Belgian press coverage of the asylum issue. *European Journal of Communication*, 20 (4), 484-507.

8. Appendix

8.1. Artikelenlijst

Nr.	Student Blad		Titel	Auteur	Datum (JJ-MM-DD)	Aantal woorden (incl. de titel 500- 1000)
	(afk)	(afk)				
1	FK	VK	Doel is bereikt, althans op papier	Marc Peeperkorn	19-3-2016	888
2	FK	TG	Asieltsunami gestopt	Ronald van Gessel	19-3-2016	524
3	FK	VK	Turkije wil alle niet-Syrische migranten terugnemen	Marc Peeperkorn	4-3-2016	558
4	FK	TG	EU en Ankara dicht bij deal asielzoekers	-	4-3-2016	454
5	FK	VK	Steeds meer migranten vertrekken vrijwillig	Joost de Vries	19-1-2016	694
6	FK	TG	Ze worden gek van de lange procedure'; Voor niets gekomen Irakezen komen hier niet zomaar meer weg	Johan Jansen	19-1-2016	476
7	FK	VK	Vluchteling moet woning delen	Jeroen Visser	27-7-2016	663
8	FK	TG	Noodopvang op handrem	-	28-7-2016	968
9	FK	VK	Terreurverdachten uit asielcentrum geplukt	Sterre Lindhout	14-9-2016	567
10	FK	TG	Terreurtrio vast	-	14-9-2016	564
11	MT	VK	De verdachten? Dat zijn de loodgieter, de schilder en de timmerman	Lisa van de Velden	28-1-2016	503
12	MT	TG	Zwaardere eisen voor bestormen asielopvang; OM wil een duidelijk signaal afgeven	Saskia Belleman	28-1-2016	504
13	MT	VK	Ruilhandel	Bert Wagendorp	8-3-2016	578
14	MT	TG	Ruilhandel' over rug vluchtelingen	Ronald van Gessel	8-3-2016	504
15	MT	VK	Utrecht: Asielzoeker direct binden	Charlotte Huisman	27-4-2016	691
16	MT	TG	Beperk opvang migrant'	René van Zwieten	29-4-2016	552
17	MT	VK	We zullen nooit het exacte aantal doden kennen'		30-5-2016	495
18	MT	TG	Opnieuw migrantendrama	Ronald van Gessel	30-5-2016	544

19	MT	TG	Nederland is veel te naïef	Eline Verburg	13-7-2016	548
20	MT	VK	Toch IS-strijders tussen asielzoekers	Janny Groen	12-7-2016	895
21	NV	VK	Turkije stuurt 34 Syriërs naar Nederland	Arie Elshout & Anneke Stoffelen	5-4-2016	589
22	NV	TG	Vluchtelingencarroussel van start	Ronald van Gessel	5-4-2016	454
23	NV	VK	Migranten lijden, maar wij ook'	Peter Giesen	6-9-2016	816
24	NV	TG	Protest tegen de 'jungle'	Eveline Bijlsma	6-9-2016	466
25	NV	VK	Huisarrest in azc, want 'ik beslis'	Mark Misérus	28-12-2016	905
26	NV	TG	Bijval voor aanpak Weert	-	29-12-2016	564
27	NV	VK	De boten worden steeds gammeler	Carlijne Vos	1-6-2016	957
28	NV	TG	Marine redt vluchtelingen	Niels Rigter	26-6-2016	707
29	NV	VK	Keulse politie stond machteloos in oudejaarsnacht	Sterre Lindhout	8-1-2016	1090
30	NV	TG	Kop rolt in Keulse krimi; Belastende informatie weggemoffeld over aanvallen van op seks beluste asielzoekers	Jan Albert Sterkman	9-1-2016	753
31	LL	VK	Asielzoekers weigeren werk door eigen bijdrage opvang	Anneke Stoffelen	11-11-2016	601
32	LL	TG	Mes in 'oprotpremie'	-	16-11-2016	482
33	LL	VK	Waar blijven die asielzoekers	Charlotte Huisman	9-9-2016	674
34	LL	TG	Veel geschreeuw weinig echt beleid	-	9-12-2016	553
35	LL	VK	Tijd voor een slimmer EU-migratiebeleid	Henk van Houtum en Leo Lucassen	14-12-2016	647
36	LL	TG	Loont niet om te komen'	Jorn Jonker	22-3-2016	648
37	LL	VK	Vluchtelingen verdacht van oorlogsmisdaden	Jeroen Visser	1-3-2016	515
38	LL	TG	Veiligheid	Frank van Vliet	24-9-2016	463
39	LL	VK	Wanneer wordt een lone wolf een terrorist?	Sterre Lindhout	25-7-2016	802
40	LL	TG	Blij zijn met wat je krijgt	-	15-3-2016	538
41	LO	TG	Gelukszoekers blijven hangen in Nederland	Alexander Bakker	27-4-2016	587
42	LO	VK	De kustwacht vist alweer Pakistanen op	Kees Elenbaas	5-4-2016	738

43	LO	TG	Kerstmis van hoop	-	24-12-2016	1413
44	LO	VK	Toch eens proberen in Nederland	Sahir Khader, Anneke Stoffelen	20-12-2016	1775
45	LO	TG	Mooi ze op weg te helpen	-	24-9-2016	939
46	LO	VK	Ze kon geen papieren laten zien, die zijn tijdens haar vlucht geroofd	Anneke Stoffelen	10-7-2016	1236
47	LO	TG	Het is geen luilekkerland	-	12-2-2016	540
48	LO	VK	Fijn carnaval, ook in het Arabisch	Peter de Graaf	4-2-2016	927
49	LO	TG	Ik heb helemaal geen problemen	Martijn Klerks	30-7-2016	519
50	LO	VK	In Syrië is de patient niet zo mondig	Sakir Khader, Anneke Stoffelen	8-9-2016	951
51	NZ	VK	Vluchteling moet aan het vrijwilligerswerk	Jeroen Visser	15-8-2016	772
52	NZ	VK	Laat nieuwkomer eerder meedoen	Mardjan Seighali	1-11-2016	651
53	NZ	VK	Laat asielzoeker meteen beginnen met inburgeren	Sander Terphuis	20-1-2016	733
54	NZ	VK	Gelukszoekers zijn we in wezen allemaal	Maurits Kok	16-8-2016	599
55	NZ	VK	Wél vingerafdruk, maar geen asielaanvraag	Lisa van der Velden	14-5-2016	550
56	NZ	TG	VVD: enkeltje terug voor gelukszoekers		15-3-2016	535
57	NZ	TG	Gelukszoeker meteen weg	Coosje Hiskemuller	28-4-2016	542
58	NZ	TG	Die andere helpt asielzoekers	Annemarie van Gaal	2-5-2016	914
59	NZ	TG	Pannenkoeken	Marcel Peereboom Voller	2-11-2016	482
60	NZ	TG	Trump pakt profiteurs aan	Herman Stam	22-10-2016	535

8.2. Codeboek

Op basis van de definities van de frames zijn zowel eenwoordige en meerwoordige eenheden samengesteld. Deze eenwoordige en meerwoordige eenheden geven een indicatie van wat de frame ongeveer inhouden en hoe de codeur de frames kan herkennen. Op basis van de aanwezige eenwoordige en meerwoordige eenheden die in de verschillende krantenartikelen aanwezig zijn geeft de codeur dit aan met een 1 (=ja aanwezig) of een 0 (=niet aanwezig). Daarnaast omcirkeld de codeur de aanwezige eenwoordige of meerwoordige voorbeelden die bij het frame in het codeboek staan. Wanneer het frame wel aanwezig is maar de eenwoordige of meerwoordige voorbeelden uit het codeboek niet worden gevonden, worden de gebruikte eenwoordige en meerwoordige eenheden in het vak ‘aanvulling eenheden na codering’ genoteerd.

Frame	Aanwezigheid frame (1= Ja aanwezig, 0= niet aanwezig)	<u>Eenwoordige eenheden</u> (Voorbeelden)	<u>Meerwoordige eenheden</u> (Voorbeelden)	Aanvulling eenheden na codering	Aantal aanwezige eenheden
Negatief Legitimiteit Frame		<i>Illegalen</i> <i>Indringers</i> <i>Bedreiging</i> <i>Vreemdelingen</i> <i>Ongewenst</i>	<i>Geen legitieme reden</i> <i>Sociale orde</i> <i>Terug naar eigen land</i> <i>Niet oprecht</i>		
Positief Legitimiteit Frame		<i>Oorlogsslachtoffer</i> <i>Slachtoffer</i> <i>Gedupeerde</i> <i>Getolereerd</i>	<i>Echte vluchteling</i> <i>Legitieme vluchteling</i> <i>Geaccepteerde vluchteling</i>		
Negatief Integratie Frame		<i>Integriteit</i> <i>Vluchtelingenstroming</i> <i>Tsunami</i>	<i>Culturele cohesie</i> <i>Groeiend aantal</i>		

		<i>Verspreiding</i> <i>Massa</i> <i>Invasie</i>			
Positief Integratie Frame		<i>Diversiteit</i> <i>Heterogeniteit</i> <i>Integratie</i> <i>Participatie</i>	<i>Verschillende culturen</i> <i>Multiculturele samenleving</i> <i>Goede integratie</i>		
Negatief Economisch Frame		<i>Bedelaar</i> <i>Meelifter</i> <i>Gelukszoeker</i> <i>Indringers</i>	<i>Economische vluchteling/migrant</i> <i>Verkeerde redenen</i> <i>Misbruik maken van</i>		
Positief Economisch Frame		<i>Voordelen</i> <i>Hoogopgeleid</i> <i>Toevoeging</i>	<i>Bijdrage leveren</i> <i>Economie stimuleren</i> <i>Positieve impuls</i>		
Negatief Criminaliteit Frame		<i>Gewelddadig</i> <i>Terroristen</i> <i>Extremisten</i> <i>Religiefanaten</i> <i>Criminelen</i> <i>Groeperingen</i>	<i>Gevaar voor samenleving</i> <i>Bedreiging voor maatschappij/veiligheid</i>		
Positief Criminaliteit Frame		<i>Slachtoffers</i> <i>Onschuldig</i>	<i>De dupe zijn</i> <i>Zondebok zijn</i> <i>Er niks aan kunnen doen</i>		
Gezondheid/moraliteit frame		<i>Extremisten</i> <i>Verkrachting</i> <i>Ziekteverspreiders</i> <i>Infectie</i> <i>Aantasten</i>	<i>Seksuele overtredingen</i> <i>Nationale/lokale lichaam</i> <i>Misbruik maken van</i>		

Frames

2.1 Legitimiteit frame

Het eerste frame heeft betrekking op de oprechtheid van de vluchtelingen (Breen et al., 2008). Binnen dit frame worden de vluchtelingen beoordeeld of zij wel of niet een legitieme reden hebben voor het vluchten uit hun thuisland. De negatieve kant van dit frame belicht de vluchtelingen crisis als een bedreiging voor de sociale orde. De vluchtelingen worden als

illegalen gezien die door externe invloeden ongewenst in het land zijn gekomen (Breen et al., 2008). In dit frame wordt het illegale aspect en de uitzetting van de vluchtelingen duidelijk benadrukt. De positieve kant van dit frame belicht de oprechtheid en echtheid van de vluchtelingen. Binnen dit frame worden de vluchtelingen als bijvoorbeeld ‘oorlogsslachtoffer’ omschreven om de ‘oprechtheid’ en daarbij de acceptatie en legitimiteit van de vluchteling aan te tonen (Breen et al., 2008).

2.2 Integratieframe

In het tweede frame wordt de vluchtelingencrisis omschreven als een situatie die de sociale en culturele cohesie en integriteit op lokaal en nationaal niveau verstoort (Breen et al., 2008). Binnen dit frame worden vluchtelingen vaak op een racistische manier aangesproken. Daarnaast ligt de focus ook vaak op het aantal vluchtelingen of het groeiende aantal vluchteling binnen de samenleving en worden vaak woorden en metaforen zoals “vluchtelingenstroming” en “vluchtelingensunami” gebruikt om dit te omschrijven en benadrukken (Breen et al., 2008). De positieve kant van dit frame belicht voornamelijk de diversiteit die door de komst van vluchtelingen ontstaat. De sociale consequenties met betrekking tot de komst van de vluchtelingen worden binnen het positieve integratieframe als positief ervaren (Breen et al., 2008).

2.3 Economisch frame

In het derde frame wordt de vluchtelingencrisis *geframed* als een situatie waarin de komst van de vluchtelingen gezien wordt als een bedreiging of een voordeel voor de economie (Breen et al., 2008). Binnen dit frame wordt de komst van vluchtelingen gezien als een ontwikkeling die zowel een negatieve als een positieve invloed heeft op de economie van het land. De negatieve kant van dit frame belicht voornamelijk de kosten die de vluchtelingen(crisis) met zich meebrengt. Metaforen zoals ‘bedelaar’ en ‘meelifter’ worden binnen dit frame vaak gebruikt om de vluchtelingen te omschrijven (Breen et al., 2008). Daarnaast worden groepen vluchtelingen soms ook gezien als zogeheten ‘economische vluchtelingen’. Deze vluchtelingen worden gezien als indringers die hier om de verkeerde redenen zijn (Van Gorp, 2005). De positieve kant van dit frame omschrijft de economische voordelen die de vluchtelingen aan de maatschappij bijdragen (Breen et al., 2008). Zo worden binnen dit frame bijvoorbeeld vluchtelingen met een hoge opleiding of specifieke baan omschreven.

2.4 Criminaliteit frame

Het vierde frame omschrijft de gepleegde criminaliteit door en/of tegen de vluchtelingen. De negatieve kant van dit frame omschrijft de vluchtelingencrisis als een bedreiging van de persoonlijke veiligheid en het privébezit (Devereux, 2006). Uit onderzoek blijkt namelijk dat verhalen met betrekking tot criminaliteit en conflicten vaak gekoppeld worden aan vluchtelingen (Hartmann & Husband, 1974). Daarnaast worden racistische stereotypen vaak geassocieerd met afwijkend gedrag en criminaliteit. In nieuwsartikelen over vluchtelingen en criminaliteit worden daarom ook vaak de nationaliteit en/of het ras van de vluchteling omschreven (Breen et al., 2008)). De positieve kant van dit frame omschrijft de criminaliteit tegen de vluchtelingen (Breen et al., 2008). De vluchtelingen worden als onschuldige slachtoffers omschreven die onterecht slachtoffer zijn geworden van gepleegd (non)verbaal geweld.

2.5 Gezondheid/moraliteit frame

In het derde frame wordt de vluchtelingencrisis als een ‘infectie’ voor het nationale lichaam omschreven (Breen et al., 2006). De vluchtelingen tasten de nationale inwoners zowel fysiek als moreel aan door middel van onder andere ziektes, extremisme en seksuele overtredingen. De vluchtelingencrisis wordt in tegenstelling tot de andere frames als een onmiddellijke en fysieke bedreiging gezien in plaats van een toekomstige bedreiging (Breen, et al., 2006). In het onderzoek van Breen et al. (2008) wordt geen positieve tegenhanger van dit frame gegeven.